

MEDIÁLNÍ STUDIA

MEDIA STUDIES

JOURNAL FOR CRITICAL MEDIA INQUIRY

Vliv nových médií na budování míru v Demokratické republice Kongo

Mira Abrahamyan

To cite this article:

Abrahamyan, M. (2020). Vliv nových médií na budování míru v Demokratické republice Kongo. *Mediální studia*, 14(2), 257-267.

ISSN 2464-4846

Journal website: <https://www.medialnistudia.fsv.cuni.cz/>

2/2020

VLIV NOVÝCH MÉDIÍ NA BUDOVÁNÍ MÍRU V DEMOKRATICKÉ REPUBLICCE KONGO

// THE IMPACT OF NEW MEDIA ON PEACE-BUILDING IN DEMOCRATIC
REPUBLIC OF THE CONGO¹

MIRA ABRAHAMYAN

Metropolitní univerzita Praha

ABSTRACT

The essay deals with the influence of new media on peace-building in a post-conflict area. Using the case of the Democratic Republic of the Congo (DRC), I explore the impact of information and communication technologies in this area. Considering the context of events in the DRC and focusing on the impact of new media, the article looks into all phases of the conflict. The aim is to introduce and critically evaluate the potential of the information and communication technologies (ICT) that are used in crisis areas to maintain peace in the country.

Key words: new media ▪ peace-building ▪ information and communication technologies ▪ Democratic republic of the Congo

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Konflikty odehrávající se v 21. století se vyznačují zvýšeným přístupem k informacím a prostředkům mediální produkce všech zúčastněných. Propojení médií a konfliktu utváří a proměňuje další sféry konfliktu a jeho vývoj. Například budování míru je transformováno a ovlivňováno působením médií a jejich digitalizací. Z tohoto důvodu je zajímavé a důležité věnovat pozornost mediálně-technologickým aktivitám, zintenzivněné komunikaci a šíření informací v kontextu konfliktu (Sigal, 2009, s. 8–9). Politické události a povstání arabského světa (tzv. Arabské jaro) byly přičítány vlivu nových médií, vývoj svobodného mediálního systému je zase považován za ústřední prvek obnovy státu po konfliktu v Iráku, Afghánistánu, Somálsku či v Konžské demokratické republice (DRK) (Schoemaker & Stremlau, 2014, s. 181–182).

¹ Esej byla vydána v rámci projektu Vědecko-výzkumného záměru MUP č. E17-66, financovaného z podpory MŠMT na institucionální rozvoj výzkumné organizace v roce 2019.

Diskuse o roli médií v konfliktu je většinou vedena z hlediska střetu ambivalentních pozic, které buď připisují médiím pozitivní roli v propagaci míru a demokracie, anebo naopak negativní roli ve smyslu podpory násilí a zvyšování polarizace mezi účastníky konfliktu (Schoemaker & Stremlau, 2014, s. 181–182). Z této perspektivy je propojení pole médií a konfliktu v rozporném postavení. Takové prostředí nová média rozšiřují o další možnosti vlivu (Wolfsfeld, 2004; Lynch & McGoldrick, 2005).

Stať se věnuje vlivu informačních a komunikačních technologií na budování míru na příkladu Demokratické republiky Kongo. Mediální systém v DRK je značně ovlivněn koloniálním dědictvím a zřetelně odráží sociální, ekonomické a politické prostředí země. Média jsou stále rozdělena dle etnické a regionální příslušnosti a jsou podřízena vládnoucí straně. Veřejnoprávní média čelí hrozbě politizace, novináři konžského národního rozhlasu a televize podléhají vlivu vlády a tvoří zaujaté zpravodajství. V dané zemi dominují tradiční soukromá média: noviny, rozhlas i televize, a vlastníci těchto médií skrze ně distribují svá politická, etnická a náboženská přesvědčení. Hlavní město Kinshasa koncentruje největší podíl sdělovacích prostředků v zemi (Kabemba, 2005, s. 1–3).

DRK je charakterizovaná nízkou úrovní hospodářského a sociálního rozvoje s nejméně rozvinutou infrastrukturou na africkém kontinentu. I přesto, že míra penetrace mobilních telefonů zde dosahuje nízkých hodnot, využívání mobilních telefonů v DRK je efektivní a přináší obyvatelům výhody (GSMA, 2015, s. 13). V roce 2018 využívalo mobilní telefon v DRK 36,47 milionu lidí, tedy 43 na každých 100 obyvatel. Pro srovnání – například Keňa v témže roce vykazovala počet 49,5 milionů uživatelů mobilních telefonů, tedy penetraci 96,32 % (ITU, 2019). Organizace GSMA (Global System for Mobile Communication) vydala zprávu, ve které uvádí, že subsaharská Afrika disponuje nejrychleji rostoucím mobilním trhem na světě, a předpovídá, že v roce 2025 dosáhne na polovinu africké populace. Největší nárůst těchto nových mobilních uživatelů je očekáván právě v DRK, Nigérii, Etiopii, Tanzánii a Keni (GSMA, 2019).

Navzdory politické a ekonomické nestabilitě disponuje velké množství států z rozvojových zemí rychle rostoucím přístupem k internetu a mobilním telefonům. Dokonce i v nejchudších afrických státech se počty mobilních telefonů prudce zvyšují. Informační nástroje se stávají v těchto lokalitách stále dosažitelnější, zatímco tradiční komunikační a informační zdroje jsou často vysoce regulované a relativně pomalejší ve svém rozvoji (Sigal, 2009, s. 18). Cílem této eseje je tedy prozkoumat působení nových médií na příkladu Demokratické republiky Kongo, se zaměřením na konkrétní fáze konfliktu a budování míru. Zároveň je cílem představit a kriticky zhodnotit některé informační a komunikační technologie a metody využívané v krizových zónách pro udržení míru v zemi.

Tato esej vychází z dostupných dokumentů Organizace spojených národů (OSN) dokumenty mírové operace MONUC/MONUSCO v DRK, dokument United Nations Economic Commission for Africa), která provádí šetření svého působení v mírových operacích OSN. Dále vycházím z rešerše materiálů vládních (United States

Institute of Peace) a nevládních (např. nevládní organizace National Endowment for Democracy a jejich iniciativa The Center for International Media Assistance) organizací, jež obsahovaly z velké části zkušenosti novinářů působících v oblastech konfliktu. Tito novináři se zabývají oblastí mírového žurnalistiky, tedy přinášejí nové možnosti tvorby zpráv orientovaných na dosažení míru v zemi.² Prostřednictvím nadačních materiálů (Open Society Foundation) či dokumentů Světové banky byly vybrány tyto a další dokumenty na základě své relevance a zaměření na specifickou výzkumnou oblast vlivu nových médií na konflikt. Akademické texty zabývající se touto problematikou taktéž z velké části vycházejí ze zmíněných materiálů vládních a nevládních organizací. Vzhledem k tomuto zjištění jsem tyto materiály jakožto primární zdroje upřednostnila při tvorbě eseje.

2. NOVÁ MÉDIA A BUDOVÁNÍ MÍRU

Termín „nová média“ označuje mnoho různých forem elektronické komunikace, které jsou umožněny díky její digitalizaci, využití výpočetní techniky a internetu. Manovich (2018, s. 60) uvádí, že nová média jsou výsledkem grafiky, animace, zvuku, tvaru, prostoru a textu, které se dají reprezentovat čísly a představují proto soubor počítačových dat. Pro účely této eseje chápu nová média jako zastřešující pojem, který zahrnuje mediální nástroje používané participativním a interaktivním způsobem: informační a komunikační technologie (jakož i softwarová vybavení), síťová média, sociální média (například Facebook, Twitter).

Komunikační technologie se stávají i politickými činiteli. Stát již není jediným aktérem v politické aréně, který může vykonávat informační moc nad jinými informačními činiteli. Významnou roli hrají nevládní rozvojové organizace či soukromý sektor (např. občanské společnosti). V momentu selhání politiky se spory stávají ozbrojenými konflikty. Pro účely tohoto textu využiji definici, která chápe konflikt jako

sociální vztah mezi dvěma či více aktéry, kteří mohou postupně měnit své zájmy, cíle, chování a jednání. [...] Proces proměny konfliktního vztahu mezi aktéry je základní determinantou způsobu jeho řešení. Konflikty jsou sociální procesy s vlastní dynamikou a jako takové mají různá stádia či stupně intenzity, jimiž procházejí. Intenzita a dynamika konfliktu ovlivňuje jak nástroje a strategie stran sporu, tak možnosti řešení (Waissová, 2005, s. 49).

Boje jsou dnes sváděny vysoce mobilními silami vyzbrojenými právě zařízeními ICT (Floridi, 2019, s. 197–199, 216–217).

2 Johan Galtung poprvé použil termín „*peace journalism*“ neboli „*mírová žurnalistika*“. V roce 2008 založil organizaci „*Transcend media service*“ za účelem posilování míru a rozvoje „*peace journalism*“. Více: TRANSCEND. Dostupný z: <https://www.transcend.org/tms/about-peace-journalism/1-what-is-peace-journalism/>

Daný proces proměny sociálního vztahu mezi aktéry determinuje i následné způsoby řešení konfliktu, které jsou taktéž formovány mediální angažovaností ve všech jeho fázích (latentní fáze, otevřený konflikt, postkonfliktní fáze) (Gilboa, 2007). Proces budování míru zahrnuje i celou řadu dalších aktivit, jejichž cílem je snížit pravděpodobnost pokračování násilného konfliktu a odstranit jeho příčiny.

Johan Galtung ve své práci „*Three approaches to peace: peacemaking, peacekeeping and peacebuilding*“ popisuje budování míru jako asociativní přístup za účelem vybudování míru mezi národy. Zdůrazňuje potřebu sociální změny, jelikož mír není možné budovat mezi zneprátenými aktéry (Galtung, 1976, s. 297–300). Součástí této sociální změny jsou i technologie a související aktivity, které zlepšují sociální a ekonomické podmínky státu, například poskytování mobilních telefonů v konfliktních zónách (Chitra & Neelamalar, 2013).

Tím, že sdělovací prostředky v mírovém procesu definují politickou atmosféru, ve které se proces odehrává, ovlivňují nejen povahu mírové debaty, ale také strategii a chování antagonistů (Wolfsfeld, 2004, s. 11). Manoff (1998) tvrdí, že při zkoumání možného preventivního potenciálu médií je nutné se zaměřit na institucionální dimenzi, profesní kodexy a směrnice, vládní politiky, zájmy pracovníků sdělovacích prostředků a ekonomické faktory. Zahrnuje všechny formy masových sdělovacích prostředků distribuované takovému masovému publiku jakoukoli technologií. Kromě tradičních médií (rozhlas, televize, noviny) neopomíjí zmínit také důležitý podíl nových médií (Manoff, 1998).

Kontinuitu mezi válkami a historií médií spatřuje Kittler převážně v jejich využití při vojenské komunikaci. Ve své knize s názvem *Gramophone, Film, Typewriter* poukazuje na to, že od dob vynálezu optického telegrafu k vývoji počítačových technologií měly války značný vliv na rozvoj této průmyslové oblasti. Historii filmu srovnává s vývojem automatických zbraní a rozvoj telegrafu byl dle autora podnícen nutností rychlého přenosu vzkazů a zpravodajských informací. Vývoj televize pokládá za vedlejší produkt radarové technologie. V kontextu druhé světové války shledává televizi společně s rozvojem počítače za důležité technologie, nápomocné v práci vojenské rozvědky při výpočtu dosahu raketových trajektorií (Kittler, 1999). V dnešních konfliktních a postkonfliktních oblastech napomáhají rychlejšímu zpracování informací v krizové oblasti nová média (jedná se například o softwary mobilních telefonů: Ushahidi, Una Hakika, Frontline SMS) (Tuckwood, 2014).

3. PŮSOBENÍ NOVÝCH MÉDIÍ V POČÁTEČNÍ FÁZI KONFLIKTU

Války v DRK přímo souvisí s konfliktem ve Rwandě, kde došlo ke genocidě mezi etniky umírněných Hutuů a radikálních Tutsiů. Při analýze kořenových příčin válek v DRK je nutné vzít v úvahu širokou historickou perspektivu. Důležitým spouštěčem první konžské války v letech 1996–1997 byl příliv více než jednoho milionu uprchlíků kmene Hutuů ze Rwandy do východní části DRK. Pokračující rozpory však vyvolaly další vlnu bojů se zapojením sousedních devíti afrických států a k masakrům docházelo

i ve druhé konžské válce (1998–2003). Mírová dohoda byla podepsána mezi Rwandou a DRK v červenci 2002. Do dnešní doby se však země nachází v nepříznivé situaci - miliony lidí jsou stále zbaveny základních politických, sociálních a kulturních práv kvůli rozsáhlému fyzickému, psychickému a strukturálnímu násilí. (Economic Commission for Africa, 2015, s. 1–2, 14).

Velká pozornost v souvislosti se zavedením nových technologií v oblastech konfliktu je ve studovaných dokumentech věnována fázi před jeho vypuknutím a také procesu otevřeného konfliktu - přesněji systému včasného varování a rychlých reakcí. Na technologie pro včasné varování je v současné době kladen podstatný důraz, jelikož tato oblast rozvoje podléhá největším inovacím, spočívajícím v podpoře místních obyvatel v konfliktní zóně, aby se podíleli na spolupráci v otázkách budování míru (Puig & Larrauri, 2013, s. 61).

Zavedení mechanismu včasného varování před konflikty bylo na africkém kontinentu formálně iniciováno Organizací africké jednoty (OAU) v červnu 1992, v platnost vstoupilo roku 1993. Jedná se o ústřední mechanismus pro řešení a řízení konfliktů a jejich prevenci. Z důvodu eskalace konfliktu ve Rwandě, který se stal následně příčinou konfliktu v Demokratické republice Kongo, byl zapojen i mechanismus udržování míru (Cilliers, 2005, s. 3–4).

V červnu 2004 byla Demokratická republika Kongo otřesena rozsáhlými humanitárními krizemi, zejména na východě země, které vedly k vnitřnímu vysídlení velké části populace. Humanitární organizace zajistily finanční a materiální prostředky k implementaci mechanismu rychlé reakce. Místní vesnice a farnosti byly kontaktovány charitativními organizacemi, které tato kontaktní místa vybavily mobilními telefony za účelem shromažďování informací a podávání zpráv regionální charitativní organizaci. Odtud byly dále informace předávány Dětskému fondu Organizace spojených národů (UNICEF) a posléze OSN (Catholic Relief Services, 2012, s. 8–13).

Mediální působení se tedy zaměřuje na prevenci či snahu zabránit eskalaci konfliktu. Pomocí nových technologií je umožněno rychleji přenášet informace v postižené oblasti, čímž je urychlena i následná reakce na tyto informace. V této fázi se využívá i mediální participace občanů v krizových lokalitách, kde je posilována mediální gramotnost prostřednictvím zvláštních školení (Puig & Larrauri, 2013, s. 61).

4. PŮSOBENÍ NOVÝCH MÉDIÍ VE FÁZI OTEVŘENÉHO KONFLIKTU

Dle intenzity násilí a úrovně otevřeného konfliktu nabírají potřeby mediální intervence různý charakter. Tyto intervence mohou provádět nejrůznější aktéři, zahrnující nevládní neziskové organizace, příspěvkové organizace či specializovaná mezinárodní vysílání. Každý z aktérů upřednostňuje jiný plán a přístup. Mediální úsilí je zaměřeno na poskytování humanitárních informací skrze místní či mezinárodní sdělovací prostředky, a to zejména pro nejzranitelnější účastníky konfliktu, jako jsou například uprchlíci. Poskytování takových informací je spojeno s informačními kanály oznamujícími, kde a jakým způsobem získat přístup k přístřeší,

potravinám, pitné vodě, lékařské pomoci a uprchlickým táborem. V místech otevřeného konfliktu bývá zvýšená potřeba výstavby vysílačů a obnovování radiopřijímačů: tedy potřeba vysílání, výroby nebo přijímání informací. Mediální produkce i konzumace tak na místní či komunitní úrovni zintenzivňuje (Spurk, 2002, s. 2–9).

Ve fázi otevřeného konfliktu podléhají nová média větší kontrole úniku informací než tradiční média (Liebes & Kampf, 2004, s. 25). V důsledku útlaku médií praktikují někteří novináři a mediální domy v DRK autocenzuru, často se zdržují zveřejňování informací, které považují za citlivé. V některých případech odborníci čekají na zprostředkování zpráv pomocí zahraničních médií, na něž odkazují. Občané disponují relativně větší svobodou projevu skrze online média. Využívají blogy, Facebook a další komunikační aplikace (například WhatsApp) (CIPESA, 2016, s. 5).

Výroční zpráva konžské nevládní organizace *Journaliste en Danger* poskytuje každoroční přehled o tom, jak informační a komunikační technologie ovlivnily postupy novinářů v zemi a jakým výzvám tito novináři čelili. Mobilní telefony a internetové připojení změnily každodenní práci konžských novinářů, ti jsou nyní více propojeni s lidmi z různých lokalit a jsou schopni lépe vyhodnocovat informace nežli v době, kdy nová technologie nebyla rozšířena (Frére, 2013).

Během mírové mise v DRK (MONUSCO, MONUC do roku 2010) využívali členové ozbrojených sil mobilní telefony pro navázání spojení s místními aktéry, kteří poskytovali informace o aktivitách a násilí vyskytujících se v dobrovolnických ozbrojených složkách. Využívali důvěryhodných reportérů, kteří monitorovali rizika, a mohli tak včas upozornit mírové síly na potenciální násilí (Dorn, 2011, s. 180).

Nástroje sociálních médií umožnily lidem, aby se stali producenty obsahu a součástí debat, které se odehrávají po celém světě v reálném čase. Je důležité si uvědomit, že nová média jsou v oblastech konfliktů pouze prvkem většího a složitějšího systému. Jako každý mediální nástroj, včetně tradičních novin, rozhlasu a televize, nové technologie a aplikace mohou být použity k předávání přesných nebo nepřesných informací a k podpoře nenávislné nebo tolerantní agendy. Nová média jsou často považována za prostředek demokracie a míru, avšak sociální sítě a další nové mediální technologie mohou být stejně snadno použity k radikalizaci a násilí (Ngige, Badekale, & Hammanjoda, 2016, s. 8–9).

5. PŮSOBENÍ NOVÝCH MÉDIÍ V POSTKONFLIKTNÍ FÁZI

Informační a komunikační technologie pokládají v postkonfliktní fázi základy pro dlouhodobější stabilizaci situace, přispívající k sociálnímu a ekonomickému rozvoji státu. Obnovování telekomunikací buduje u veřejnosti důvěru v to, že se stát navrací opět do normálu (Kelly & Souter, 2014, s. 16).

V mediálním zprostředkování konfliktů, udržování míru a stabilizaci země po konfliktu mohou být nová média značně limitována. Rozsáhlé státní pravomoci stanovují základní pravidla pro infrastrukturu a tarify, uplatňují cenzuru a dohled nad reportováním událostí. Také disponují potenciálem omezit používání a dostupnost

digitálních médií ve velkém měřítku například i tím, že zamezí internetovému a mobilnímu přístupu. Veškeré tyto strategie sice potlačují funkčnost nebo dosah síťových médií, avšak nezastaví jejich používání zcela (Liebes & Kampf, 2004, s. 79).

Telekomunikační společnosti patří mezi největší podniky v mnoha rozvojových oblastech a významně přispívají ke státním příjmům. Rozsah jejich působení v zemích po skončení konfliktu roste s postupující stabilizací a rozšiřováním sítí. Obnovení komunikace je důležitým aktem v počátečním období po ukončení konfliktu (Kelly & Souter, 2014, s. 17).

Mediální prostředí v DRK ve svém současném stavu upřednostňuje především vládní zájmy. Telekomunikační společnosti nemají možnost zpochybnit, nebo dokonce odmítnout vládní příkazy. Také přístup k internetovým službám je často blokován (CIPESA, 2016, s. 12).

Nová média však mohou být prospěšná v rozličných situacích a umožňují občanskou angažovanost. Například telekomunikační společnosti Vodacom a Airtel se aktivně zapojily do vlastních vzdělávacích programů podporujících vzdělávání dívek, a také do plánů výuky digitální gramotnosti dospělých žen. Vyvinuly podpůrné programy pro místní projekty, jako je například instalace soukromých komunikačních kabin či prodej telefonních karet (Mushizi, 2019). S nástupem internetu začali být novináři snadněji dostupní pro publikum, kterému je umožněno reagovat na vysílané informace, což vytvářelo interaktivnější vztah mezi mediálními profesionály a publikem. Díky technologii mobilních telefonů došlo k vytvoření nové veřejné sféry a zapojení publika do řady programů, jež pak zpopularizovaly činnost soukromých rozhlasových stanic v DRK (Frére, 2009, s. 227–228).

Během televizního vysílání Radio Télévision Kindu Maniema ve východní části DRK v březnu 2012 mohli lidé volat do televizní show a diskutovat o veřejném dění ve společnosti. Obyvatelé tak otevřeně kritizovali život pod vládou guvernéra provincie Maniema, Tutu Salumu. Podobné programy přispívaly k šíření povědomí o mobilních telefonech, což v konečném důsledku vedlo k rozšíření mobilního připojení v oblastech bez pevných linek (Frére, 2013).

OSN v procesu mírové operace zřídila v DRK prostřednictvím švýcarské nevládní organizace Hironnelle novou rádiovou stanici Radio Okapi. Tato stanice sehrávala důležitou strategickou roli v prevenci a řízení konfliktů. Skrze rozhlasové vysílání zprostředkovávala komunikaci mezi znepřátelenými stranami, poskytovala zpravodajství v místech, kde komunikační kanály chyběly, vzdělávala a informovala o aktuálním stavu konfliktu (Betz, 2004, s. 44–48). Propojení vládních útvarů, nevládních agentur a dalších aktérů je na počátku procesu rekonstrukce velmi přínosné, avšak často se neobejde bez angažovanosti politických představitelů (Kelly & Souter, 2014, s. 19).

6. ZÁVĚR

Využití informačních a komunikačních technologií v postkonfliktních oblastech, a to zejména při konstruování míru, je pro praktiky a výzkumníky stále neprobádanou

oblastí. Praxe a literatura se do značné míry soustředí na období, které nastává v počáteční fázi konfliktu, během otevřeného konfliktu a na bezprostřední důsledky konfliktu. Nejméně zdrojů se týká používání informačních a komunikačních technologií po mírových dohodách a v období po ukončení konfliktu, při konstruování dlouhodobého a udržitelného míru a při řešení základních příčin konfliktu (Comminos, 2013, s. 4).

Nadšení pro potenciál nových informačních a komunikačních technologií by však nemělo zastiňovat důležitost tradičních médií. Televize, a v mnoha případech zejména rádio, jsou klíčovým zdrojem informací pro obyvatele v krizových oblastech. Kvalita vysílacích médií v postkonfliktních situacích nese proto značný význam pro stabilizaci a příměří (Kelly & Souter, 2014, s. 19–20).

Mediální technologie pomáhají mírovým misím vytvářet téměř nelimitované množství kanálů pro komunikaci s místními aktéry. Spojují taktéž společnost s mírovými jednotkami. Chybí však strategická institucionální integrace informačních a komunikačních technologií do širšího ekonomického plánování misí. Aby bylo dosaženo cílů stanovených v mírovém jednání, je nutné uvažovat komplexněji o tom, jakým způsobem mise a jejich technologické prostředky zapadají do lokální ekonomiky (Martin-Shields & Bodanac, 2017, s. 6).

Peace-building ovlivňují mediálně orientované mezinárodní programy jako African Media Development Initiative, na kterých se podílí řada mezinárodních partnerů (například BBC World Service Trust). Podobné projekty zprostředkovávají kooperaci sponzorů, mediálních odborníků, investorů a rozvojových organizací. Doposud však příliš mnoho investic do rozvoje této oblasti postrádalo udržitelnost, koordinaci a schopnost prokazovat nebo sledovat dopad těchto aktivit na média (BBC World Service Trust, AMDI, 2006, s. 9).

Nezávislá a efektivní média hrají zásadní roli při rekonstrukci státu. Prosperující demokratické státy vyžadují účinná pluralistická média, fungující na místní, národní a regionální úrovni (Esipisu & Kariithi, 2007, s. 56). Programy prevence konfliktů a budování míru se snaží usnadnit dialog a vyjednávání mezi konfliktními skupinami. Začleněním mediální strategie, tedy cílením i na mediální systém, angažovaností a vyvíjením mediálních aktivit, však tyto programy mohou potenciálně ovlivnit daleko širší skupiny lidí.

Mira Abrahamyan je studentkou doktorandského programu na Katedře mediálních studií Metropolitní univerzity v Praze. Předmětem jejího zájmu je výzkum spojitosti médií a mezinárodních vztahů, kde se zabývá působením médií při budování míru v konfliktních a postkonfliktních oblastech.

Email: mira.abraha@gmail.com

POUŽITÁ LITERATURA

- BBC World Service Trust. (2006). *African Media Development Initiative*. Dostupné z https://downloads.bbc.co.uk/worldservice/trust/pdf/AMDI/AMDI_summary_Report.pdf
- Betz, M. (2004). Radio as peacebuilder: A case study of Radio Okapi in the Democratic Republic of Congo. *The Great Lakes Research Journal*, 1 (December), 38–50. Dostupné z <https://www.hirondelle.org/media/k2/attachments/RadioOkapiasapeacebuilder.pdf>
- Catholic Relief Services. (2012). *Early warning systems in central DR of Congo: Saving lives through faster emergency response*. Dostupné z https://www.crs.org/sites/default/files/tools-research/early-warning-systems_in-central-congo.pdf
- Cilliers, J. (2005). *Towards a Continental Early Warning System for Africa*. Pretoria: Institute for Security Studies. Dostupné z <https://www.files.ethz.ch/isn/99193/PAPER102.pdf>
- Comninos, A. (2013). *The Role of Social Media and User-generated Content in Post-Conflict Peacebuilding*. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank.
- Dorn, W. (2011). *Keeping watch: Monitoring, technology and innovation in UN peace operations*. United Nations University Press.
- Economic commission for Africa. (2015). *Conflicts in the Democratic Republic of Congo: Causes, impact and implications for the Great Lakes region*. Addis Abeba: United Nations.
- Esipisu, I., & Kariithi, N. (2007). *New Media Development in Africa*. *Global Media Journal*, 1(1).
- Floridi, L. (2019). *Čtvrtá revoluce. Jak infospféra mění tvář lidské reality*. Praha: Karolinum.
- Frére, M. S. (2009). *News media use of ICTs amidst war, violence, and political turmoil in the Central African Great Lakes*. In O. F. Mudhai, W. J. Tettey, & F. Banda (Eds.), *African media and the digital public sphere* (pp. 143–163). New York: Palgrave Macmillan.
- Frére, M. S. (2013). *How Internet and Mobile Help Journalists in the Democratic Republic of Congo*. Open Society Foundations. Dostupné z <https://www.opensocietyfoundations.org/voices/how-internet-and-mobile-help-journalists-democratic-republic-congo>
- Galtung, J. (1976). *Three approaches to peace: peacemaking, peacekeeping and peacebuilding*. Impact on Science on Society. Prio Publication. No. 25–9.
- Gilboa, E. (2007). Media and International Conflict: A Multidisciplinary Approach. *Journal of Dispute Resolution*. 2007(1), 229–237.
- GSMA. (2015). *Digital inclusion and mobile sector taxation in the Democratic Republic of the Congo*. Dostupné z <https://www.gsma.com/mobilefordevelopment/wp-content/uploads/2016/01/>

- gsma-digital-inclusion-and-mobile-sector-taxation-in-the-democratic-republic-of-the-congo-report.pdf
- GSMA. (2019). *The Mobile economy Sub-Saharan Africa 2019. Global System for Mobile Communications*. Dostupné z https://www.gsma.com/mobileeconomy/wp-content/uploads/2020/03/GSMA_MobileEconomy2020_SSA_Eng.pdf.
- Chitra, P., & Neelamalar, N. (2013). Print Media Technology and Social Change: The Role and Effectiveness of Right to Information (RTI) Act. *International Journal of Emerging Technology and Advanced Engineering*, 3(5), 296–302.
- ITU. (2019). *Country ICT data*. International Telecommunication Union. Dostupné z <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>
- Kabemba, C. (2005). *The State of the Media in the Democratic Republic of Congo*. Occasional Paper Number 30, March. EISA.
- Kelly, T., & Souter, D. (2014). *The Role of Information and Communication Technologies in Postconflict Reconstruction*. Washington, DC: World Bank Studies.
- Kittler, A. F. (1999). *Gramophone, Film, Typewriter*. California: Stanford University Press.
- Liebes, T., & Kampf, Z. (2004). The PR of terror: how new-style wars give voice to terrorists. In: S. Allan & B. Zelizer (Eds.), *Reporting War: Journalism in Wartime* (pp.77–95). London & New York: Routledge,
- Lynch, J., & McGoldrick, A. (2005). *Peace Journalism*. Stroud: Hawthorn Press.
- Ngige, CH. V., Badekale, A. F., & Hammanjoda, I. (2016). The Media Role in Conflict Prevention in a Multicultural Environment. *Journal of Good Governance and Sustainable Development in Africa (JGGSDA)*, 3(2), 8–17.
- Manoff, R. (1998). Role Plays: Potential media roles in conflict prevention and management. *Track Two*, 7(4), 11–16.
- Manovich. L. (2018). *Jazyk nových médií*. Praha: Karolinum.
- Martin-Shields, CH. P., & Bodanac, N. (2017). Peacekeeping's Digital Economy: The Role of Communication Technologies in Post-conflict Economic Growth. *International Peacekeeping*, 25(3), 420–445.
- Mushizi, Ch. M. (2019). *DRC-Media Landscape*. European Journalism Centre (EJC). Dostupné z <https://www.medialandscapes.org/country/pdf/democratic-republic-of-the-congo?fbclid=IwAR3JkW2Ymy8mFr7bxzAbRaSLinidKroGTU1Sc43l7t-Mp5EMotmfqQnxq4>
- Puig, Larrauri, H., & Kahl, A. (2013). Technology for Peacebuilding. Stability: *International Journal of Security and Development*, 2(3). Dostupné z <https://www.stabilityjournal.org/articles/10.5334/sta.cv/>
- Sigal, I. (2009). *Digital Media in Conflict-Prone Societies*. Washington, DC: The Center for International Media Assistance. Dostupné z: www.centerforinternationalmediaassistance.org/wp-content/uploads/2015/01/Sigal-Digital-Media-in-Conflit-Prone-Societies.pdf
- Schoemaker, E., & Stremlau, N. (2014). Media and conflict: An assessment of the evidence. *Progress in Development Studies*, 14(2).

- Spurk, Ch. (2002). *Media and Peacebuilding Concepts, Actors and Challenges*. Bern: Swisspeace Foundation.
- State of internet Freedom in Democratic republic of the Congo 2016: *Charting Patterns in the Strategies African Governments Use to Stifle Citizens' Digital Rights*. (2016). Collaboration on International ICT Policy for East and Southern Africa (CIPESA). Dostupné z https://www.cipesa.org/?wpfb_dl=234
- Tuckwood, Ch. (2014). The State of the Field: Technology for Atrocity Response. *Genocide Studies and Prevention: An International Journal*, 8 (3), 81–86. Dostupné z <http://dx.doi.org/10.5038/1911-9933.8.3.7>
- Waissová, Š. (2005). *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Praha: Portál.
- Wolfsfeld, G. (2004). *Media and the Path to Peace*. Cambridge: Cambridge University Press.